

۲۰ جولای ۲۰۱۸

دوکتور نوراحمد خالدی

عواقب کودتای ۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲

صرف نظر از شخصیت قابل احترام و تقوای تحسین آفرین سردار محمد داوود خان و آرزوهای ایشان برای پیشرفت اقتصادی کشور نتایج این کودتا از لحاظ سیاسی و امنیتی و پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور فاجعه بار بوده اند. به عنوان یک محقق امور سیاسی و تاریخی من وظیفه اخلاقی، مسلکی و وجدانی خود میدانم تا عواقب این کودتا را بدون دخالت احساسات شخصی به نسل جوان بعد از کودتا و نسلهای آینده توضیح نمایم. لازم میدانم توضیح نمایم که در وزارت پلان افتخار همکاری با انجنیر عمر داوود پسر ارشد ایشانرا نیز داشتم و مرحوم داوود خان را در همراهی با وزیر پلان وقت مرحوم علی احمد خرم در مجلس وزرا از نزدیک ملاقات کرده و بخش اقتصادی و انکشافی مربوط به پلان هفت ساله بیانیه داوود خان را که در لویه جرگه ایراد کردند من در وزارت پلان نوشته بودم. از این رهگذر احترام عمیق به شخصیت ایشان دارم. برای من داوود خان وزرای او به مقایسه دزدان دهنه گردنه حکومتهای حامد کرزی در مقام فرشتگان قرار دارند. اما به عنوان یک مبصر و محقق سیاسی و تاریخی وظیفه خود میدانم تا آنچه را عواقب فاجعه بار کودتای داوود خان، که نقطه چرخش سیاسی در تاریخ افغانستان است، برای ثبت تاریخ و رهنمایی هموطنان در درک بدون تعصب و غرض وقایع سیاسی و تاریخی ابراز نمایم. مسؤلیت پلانگذاری و اجرای این کودتا مربوط به شخص داوود خان است نه کدام کشور خارجی.

بیابید نتایج و عواقب این کودتا را بطور خلاصه جمع بندی کنیم:

- ۱- در نتیجه این کودتا نظام شاهی بزور تفنگ توسط افسران وابسته به حزب دموکراتیک خلق و هواخواهان آنها به همکاری افراد بسیار نزدیک به داوود خان با پلانگذاری و قوماندان شخص داوود خان ساقط شد و بدینصورت عمل ناپسند کودتای نظامی در کشور رواج یافت؛
۲. نظام شاهی مشروطه پارلمانی متکی به قانون اساسی و دموکراسی ساقط شد و بجای آن یک رژیم دیکتاتوری یکنفره متکی بر فرمان رییس دولت کودتا در کشور حاکم شد و نام آنرا جمهوری گذاشتند؛
- ۳- نه تنها هیچ تحول مثبت در حیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مردم و کشور بوجود نه آورد بلکه برعکس مردم افغانستان را از تمام دست آوردهای سالها مبارزات اجتماعی و سیاسی محروم ساخت
- ۴- مقام صدراعظم که در برابر پارلمان مسول بود لغو شد؛

- ۵- پارلمان لغو شد
- ۶- استقلالیت قوه قضاییه لغو شد،
- ۷- آزادی مطبوعات لغو شد،
۸. با لغو مقام صدراعظم، پارلمان، لغواستقلالیت قوه قضاییه و لغو آزادی مطبوعات تمام ارگانه‌های دولت در دست یک نفر تمرکز نمود؛
- ۹- استقلالیت پوهنتونها در انتخاب رییس پوهنتون و روسای پوهنحی‌ها بر اساس انتخابات آزادانه کدرها علمی پوهنتونها و پوهنحی‌ها لغو شد،
- ۱۰- اتحادیه استادان لغو شد، اتحادیه محصلان لغو شد، حق و آزادی بیان لغو شد، آزادی اجتماعات لغو شد.
- ۱۱- کودتای ۲۶ سرطان شیرازه تاریخی نظام دولت افغانستان را برهم ریخت و به تمام عناصر مخالف این نظام از یک طرف فرصت سرنگونی آنرا میسر ساخت و از جانب دیگر راههای پیروزی و امید پیروزی را فراهم ساخت؛
- ۱۲- رژیم کودتا به سرکوب خونین مخالفین، بالقوه و بالفعل دست زد که تعداد زیاد افراد قربانی این سرکوب شدند؛
- ۱۳- در این سرکوب گروههای راستگرای مذهبی و روشنفکران دموکرات میانه رو هدف قرار گرفتند. از جمله محمد هاشم میوندوال صدراعظم روشنفکر و دموکرات در زیر شکنجه جلادان رژیم جان داد و تعداد دیگری اعدام شدند؛
- ۱۴- در نتیجه این کودتا رهبران گروههای افراطی راست مذهبی مانند ربانی، گلبدین و مسعود از کشور فرار نموده به آغوش سازمان استخبارات نظامی پاکستان پناه بردند که نتایج فاجعه بار آن تا امروز ادامه دارد؛
- ۱۴- با استفاده از فرصت، گروههای کمونیستی پرچم و خلق خود را جانشین منطقی رژیم کودتا دانسته مجددا متحد شدند و برای بدست گرفتن قدرت آمادگی گرفتند و در نتیجه با اولین فرصت رژیم را ساقط کردند؛
- ۱۵- اگر تمام دستاورد دوران صدارت داوود خان تطبیق پلانهای پنجساله اول و دوم بود در دوره دموکراسی بعد از او نیز پلانهای پنجساله سوم و چهارم طرح و تطبیق شدند.
- ۱۶- رژیم کودتا ناگزیر بدست همان کودتاچیان اولی و رفقای آنها ساقط شد.
- ۱۷- کسانیکه حقوق و آزادیهای دوره دموکراسی، آزادی مطبوعات، استقلالیت قوه اجرائیه، قوه مقننه و قوه قضاییه و سیستم مشروطه پارلمانی قدرت دولتی را محکوم کرده شرایط بحران امروزی را ناشی از آن آزادیها میدانند باید بدانند که روند طبیعی تکامل سیاسی و اجتماعی و اقتصادی جوامع بشری، ملتها دیر یا زود این آزادیها را میخوانند و بدست می آورند و کسانیکه این آزادیها را از مردم سلب میکنند در هر فرهنگ و قاموس سیاسی به عنوان دیکتاتور شناخته میشوند

پایان